

Ariel Rubinstein²
Departments of Economics at
Tel Aviv University and
at New York University
rariel@post.tau.ac.il

Çevirmen: İrem Didinmez
Hacettepe Üniversitesi
Mali Hukuk, Maliye Bölümü
iremdidinmez@hacettepe.edu.tr

10 Soru & 10 Cevap: Ekonomide “Kayıp” Üniversite Mezunu Öğrenciler İçin Tavsiyeler¹

Hakem raporlarımı okuma. Seni muhtemelen depresyona sokacaklardır. Çok kullanışlı olsalar bile, sen onlardan fayda sağlayacak ruh hali içerisinde değilsin.

Soru 1: Ümitsizim... Tezim için ne yapacağım konusunda hiç bir fikrim yok. Ne yapmalıyım?

Ne yapmaman gerektiğini ile başlayacak olursam, kendi alanında düzenlenen seminerlere çok fazla katılmamanı önerebilirim. Aksi takdirde mevcut yazına yenilik katmayan bir durumla karşı karşıya kalabilirsin.

Çevreni iyi bir şekilde gözlemlersen veya farklı disiplinlerden dersler alırsan yeni fikirler bulabilirsin. Örneğin, benim ahlaki risk ve sınırsız yaşam³ ile ilgili asıl-vekil problemi konusunda hazırladığım 1979'daki çalışmam ve tezimdeki bazı bölümler, aldığım hukuk derslerinde hayal kurarken düşündüklerimin ürünüdür.

Soru 2: Evdeki çalışma odamı, bölümdeki ofisi, kütüphaneyi denedim; ancak verimli olabile-

ceğim bir yer bulamadım. Sadece e-maillere yanıt verdiğim, rahatça düşünebileceğim bir yeri nasıl bulabilirim?

Sizin yaşınızda edindiğim deneyimlere dayanarak çok farklı yerler ve koşullar olduğunu söyleyebilirim. Örneğin, Uluslararası Kafe Üniversiteleri⁴ düşünmek için en uygun yerlerden biri. Birçok üniversite dünyanın her köşesinde kurulmuş bu kafelerle rekabet edemiyor.

Kendimden bahsedecek olursam, en verimli çalışmalarımın bir kısmını askerlik döneminde yaptığımı söyleyebilirim. Ben askerlik eğitimi alan herkesin akademik üretkenliğini geliştirebileceğine gönülden inanıyorum. Hatta bu durumun somut örneği olarak pazarlık konulu makalemi gösterebilirim. Askerdeki acemilik eğitimi döneminde pazarlık konulu 1982 makalemin taslağını Metul-

la'daki (İsrail Lübnan arasındaki sınırda) tabur komutanının ofisinde yazmışım.

Her ne kadar herkes için koşullar farklı olsa da sizin de içinde bulunduğunuz duruma göre düşünebileceğiniz ve akademik araştırmalar yapabileceğiniz bu tip yerler bulabilmeniz mümkün.

Soru 3: Çoktan 30 sayfa yazdım. Birkaç kez kendimi tekrar ettim. Kanıtlarım gerektiğinden çok daha fazla. Ekleyebildiğim her yerde belirsizlik kattım ve soyut durumlardan da uzaklaştım. Buna rağmen danışmanım hala not tutmamın bile çok güç olduğunu söylüyor. Yayınımı oluşturmam ne kadar zaman alacak?

Eğer iyi bir fikrin yoksa yazmaya devam et. Hatta 60 tek aralıklı sayfa da bile durma. Hiç bir durumda, kimse senin yayını okumayacak. Bu nedenle en azından *QJE* ya da *Econometria* da çalışmanı yayımlatma imkânı bulabilirsin. Ekonomi alanında yayınların uzun olduğu ortada fakat bu yayınların çoğu inanılmaz derecede sıkıcı. Sence *Econometria* da yayınlanmış 50 sayfalık bir çalışmayı kaç kişi okumuş ve aklında bir şeyler kalmıştır?

Fakat gerçekten iyi bir fikrin varsa, benim sana tavsiyem 15 çift aralıklı sayfada kendini sınırlaman. Ekonomide bundan daha fazlasını hak eden bir yayın görmedim ve seninki de bu durumun bir istisnası olmamalı... Bu nedenle dünyaya bir katkı yapacaksan, kısa yayınlar yaparak yap. Yeni fikirler üzerine yoğunlaş.

Soru 4: Teorik kısmı neredeyse bitirdim. İyi gelişmeler elde ettim; fakat sonuç bölümüne aylardır saplanıp kaldım. Ne yazacağım hakkında hiç bir fikrim yok. Başarısızlığa uğradığımı düşünmeli miyim?

Tam tersine, aslında özellikle teori alanında iyi bir yazı yazdın; ama sonuç bölümünü yazamaman, bütün mezun olduğun okullardan sonra senin kendi fikirlerin olduğu anlamına geliyor. Danışmanlar ve editörler, yazarlardan, çalışmalarına sonuç bölümü koymalarını beklerler. Editörlerin bu beklentiye girmelerinin nedeni yapılan çalışmanın neden önemli olduğunu ve ne gibi yeni fikirler ortaya koyduğunu net bir biçimde görebilmektir. Oysa bana göre, sonuç bölümü yazmak anlamsızlıkların toplanması durumudur. Benim ideal sonucum tek bir yargıya sahip olmamaktır. Çünkü bizim modellerimiz birer masal gibidir ve kendi kendilerine ayakta durur.

Buna rağmen ben kendim bile çoğu zaman danışmanların ve editörlerin sonuç bölümü yazma talebine karşı koyamadım. Bu yüzden sen de bu konuda sıkıntı yaşarsan seni çok iyi anlarım. Ama en azından, ne yazdığına inanmak zorunda olmadığını da bilmeni isterim.

Soru 5: Dün, öğleden sonra tuhaf bir şey oldu. İş piyasası konulu yayını, bölümü ziyaret eden önemli bir ekonomistle tartışıyordum. Benim fikirlerimi övgü ile karşıladı; ancak daha önce bunları kendisinin düşündüğünü ve AER isimli meşhur yayının dipnotlarında bu fikirden bahsettiğini söyledi. Ben çok gerildim fakat o çok özenli ve nazikti. Çok utanmadım. Bu durumda yazdıklarımı ortadan kaldırmalı mıyım?

Şimdilik değil...Öncelikle, daha önce bu fikir başkasının aklına gelmiş olduğu için kendini iyi hissetmelisin. Fakat aynı zamanda bu hoş olmayan tecrübeden ders de almalısın.

Bundan sonraki çalışmalarında, yazdığın şeylerin daha önce başka bir kişi tarafından yayınlanıp yayınlanmadığını kontrol etmeli, ilgili anahtar kelimeleri daha önceden Google'dan aratıp, konu ile ilgili çok sayıda makale okumalısın. Çünkü kaçırdığın tek bir makale senin okuman gereken en önemli çalışma olabilir...

Soru 6: Makalem yeni reddedildi. Ne yapmalıyım?

Benim bu konuda birçok deneyimim var. Sana üç tavsiyede bulunabilirim.

1. Hakem raporlarını okuma. Seni muhtemelen depresyona sokacaklardır. Çok kullanışlı olsalar bile, sen onlardan fayda sağlayacak ruh hali içerisinde değilsin.
2. Reddedilmeyen bir çalışma yayımlanmamalıdır; fakat reddedilen her çalışma yayımlanmalıdır düşüncesiyle hareket etmemelisin. Çünkü akademik yaşamdaki temel varsayım bunun üzerine kurulmuştur.
3. Eğer rapor gerçekten aptalcaysa, aşağıdaki örneklerimi takip ederek ve bunu web sayfandan paylaşarak mesleğe bir hizmette bulabilirsin.

2000 yılında, "Domestic Cambridge Newspaper'ın" çok keskin bir gazetecisinden bir rapor aldım. Ma-

kalem, o zamanlarda gittikçe popüler olan bir konunun kritiği ile ilgiliydi. Editör şöyle yazmıştı : “Mutlaka ki yazıda bir çok güzel şey var ... ama, bu şuna benziyor, bir çok yönden doğru olan mevcut yaklaşımın bir kritiği, ama mevcut araştırmanın kritikleri ... daha çok uzmanlaşmış çıkış yollarına uyaktadır.” Yani senin anlayacağın bazen, mektubu göndermen sana makalenin kendisinden daha fazla yarar sağlayabilir.

Soru 7. Bir iş görüşmesinde ne giyilmesi gerektiği konusunda tavsiyeniz nedir?

Şüphesiz, bu soruya cevap verebilecek doğru insanlardan biriyim. Ben hiçbir zaman ceket ve kravatla ders vermedim. Hatta, kot ve tişört giymenin önde gelen strateji olduğuna inanıyorum: İyi bir öğrenci iseniz, o zaman, “pejmürde” görünümünüz nedeniyle size iş vermeyecek olan bir iş yeri sizi çalıştırmayı hak etmiyordur. Şayet ortalama biriyseniz, o zaman sizin gibi başka birçok aday mevcuttur ve gelişigüzel giyinmek sizin fark edilmenizi sağlayacak tek yoldur.

Soru 8. Çok kötü bir mülakat yaşama konusunda endişelenmeme gerek var mı?

Evet ... hatta burada bir anımı paylaşmak isterim: Ben hiçbir zaman alışlageldik bir “iş piyasasına” katılmadım; fakat, 1979’da, Kudüs’ teki Hebrew Üniversitesi’ nde tezimi tamamlamak üzereyken, oradaki profesörlerden bazıları, beni İsrail’ i ziyaret etmekte olan Amerikalı profesörlerden Franklin Fisher ile tanıştırmak istediler. Franklin Fisher zamanın ileri gelen üst düzey bir MIT profesörü ve eski bir Econometria editörüydü. Eytan Sheshinki, düzenlediği bir davette diğer misafirler gelmeden bir saat önce beni Fisher’ le tanıştırdı. Oturma odasının bir köşesindeki kahve masasında Fisher’ le oturdum ve yarım saat boyunca, o zaman bitirdiği sekiz makale konusunda özet bilgiler verdim. Fisher beni sabırla dinledi. Sonra da, MIT konusunda bilgi sahibi olmak isteyip istemediğimi sordu. Aslında gerçekten istemiyordum. Tek isteğim bu stresli durumdan bir önce kurtulmaktı; ama red de edemedim. Böylece, “Evet” dedim ve Fisher bana şöyle cevap verdi, “MIT’ te biz eğitim veriyoruz ve bu eğitimi İngilizce olarak veriyoruz.”

Soru 9. Ekonomist olmak için iyi bir zaman mı?

Kesinlikle. Ekonomi hiçbir zaman daha kötü bir durumda olmadı. Bu insanlık tarihi için bir talihsizlik olsa da senin için bir şans.

Soru 10. Son olarak, eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Emin olun ki, burada söylediğim her şey çok ciddidir. Tüm söylediklerime son birkaç cümle eklemek istiyorum. Dünyadaki en ayrıcalıklı insanlardan biri olduğunuzu unutmayın. Toplum size şahane bir fırsat verdi. Yeni fikirler üzerinde düşünmek, özgürce görüşlerinizi ifade etmek, seçtiğiniz şeyleri yapmak ve bu tür şeyleri yapma konusunda ödüllendirilmek gibi istediğiniz her şeyi yapabileceğinizi unutmayın. Bu ayrıcalıkları doğal karşılamayın. Son derece şanslısınız ve sonuçta bir şeyler kazanmaktasınız.

Son Notlar

- 1 Makalenin orijinalini okumamı sağlayan ve çeviri sürecinde bana desteğini esirgemeyen Doğu Sever’e ve makaleyi uygun bir biçimde çevirmeme yardım eden Sayın Hocam Doç. Dr. İ. Erdem Seçilmiş’e teşekkür ederim.
- 2 Makale, yazardan alınan izin ile Türkçe’ye çevrilmiştir. Anlatım kolaylığı sağlamak amacıyla anlam değiştirilmeden bazı ifadeler değiştirilmiştir.
- 3 Infinite horizon
- 4 International University of Cafes

Yayıncının Notu:

İktisat kuramcılarının iktisat teorileri ve iktisadi prensipler ile ilgili anlaşılması zor bazı yaklaşımları vardır. Bu yaklaşımlar kuramsal gelişmeyi takip etmeyen profesörler tarafından bazen doğru bir şekilde kullanılamamaktadır. Bu bölüm, iktisat teorisyenleri ve araştırmacılarının, editörlerin tavsiyeleri doğrultusunda eğildikleri konular üzerinde durmaktadır. 28 Ekim 2011’de, New York Üniversitesi yayıncılarının daveti olan bir partide (Şarap ve Peynir Partisi) dağıtılan Ariel Rubinstein’ in resmi olmayan bu tasvirleri, Ocak 2013’ te revize edilmiştir. Rubinstein’in tasvirlerini ilginç bulan okuyucular, onun web sitesi olan <http://arielrubinstein.tau.ac.il/>’yi ziyaret edebilir ve eğitim ile ilgili olan kitabı “*Economic Fables*”ı edinebilirler.